

5. Ставерська Т.О., Жилякова О.В. Аналіз сутності дефініції «антикризова стратегія» та її роль в процесі антикризового управління підприємством. Scientific Journal «ScienceRise», 2016. №12/1(29). С.14-17. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/texc_2016_12%281%29__5.

6. Lysak H., Morozova H, Gorokh O., Maliy O., Nesterenko I. The system of financial control in the management of a small business enterprise: methods and tools of implementation. Review of Economics and Finance, 2022, 20, 1034-1041.

УДК 004:657-057.1

Т.Ю. Назарова, канд. екон. наук, доц. (НТУ «ХПИ», Харків)

В.П. Бабенко, здоб. ступ. PhD (НТУ «ХПИ», Харків)

МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ ПОТОКАМИ ПІДПРИЄМСТВА

У сучасних умовах ринкової економіки управління фінансовими потоками підприємства є ключовим фактором, який впливає на його стабільність, платоспроможність та конкурентоспроможність. Фінансові потоки (мікрорівень) - це цілеспрямовані переміщення фінансових ресурсів та інструментів, які є результатом управлінських рішень, прийнятих в рамках конкретного фінансового плану, відповідно до нормативно-правових норм та узгоджених з фінансовою політикою компанії.

Основними завданнями управління фінансовими потоками є:

- забезпечення фінансово-господарської діяльності необхідними фінансовими ресурсами в достатньому обсязі і в будь-який час;
- максимізація результатів бізнес-процесів і діяльності в цілому при мінімальних вихідних фінансових потоках;
- підвищення збалансованості та інтенсивності руху фінансових потоків;
- оптимізація кількісного складу фінансових потоків;
- зменшення потреби в позиковому капіталі та збільшення розміру власних оборотних коштів;
- удосконалення роботи функціональних підрозділів.

З метою ефективного управління фінансовими потоками підприємства використовують різні методи, що забезпечують стійке та успішне функціонування суб'єкта господарювання. Так, до методів виконання загальних функцій управління (планування, прогнозування, організації, координації, мотивації, аналізу і контролю) традиційно відносять організаційні, адміністративні, економічні та соціально-психологічні методи. Слід також зазначити, що будь-яка діяльність повинна бути спроектована, спрямована, регламентована і стандартизована до того, як вона буде реалізована. Умовою використання управлінського методу є чіткий спосіб вирішення проблеми, відхилення від якого не допускаються. На практиці ці методи реалізуються в

специфічній формі роботи, яка мінімізує самотійність виконавців. Економічні методи управління мають опосередкований вплив на об'єкт управління. В основі цих методів лежить економічна зацікавленість працівника в результатах своєї праці. Соціально-психологічні методи зводяться до створення сприятливого морально-психологічного клімату в колективі та виявлення і розвитку особистої компетентності кожного працівника.

Оцінка ефективності управління фінансовими потоками – це комплексний процес, який передбачає аналіз різних показників та їх порівняння з плановими значеннями, галузевими стандартами або показниками конкурентів. Метою такої оцінки є виявлення сильних і слабких сторін у системі управління фінансовими потоками, визначення резервів для підвищення ефективності та розробка відповідних заходів.

Можемо виділити такі основні групи показників, що використовуються для оцінки ефективності управління фінансовими потоками: показники ліквідності, показники платоспроможності, показники фінансової стійкості, показники рентабельності.

Показники ліквідності характеризують здатність підприємства погашати свої короткострокові зобов'язання. До них належать коефіцієнт абсолютної ліквідності, швидкого обороту оборотних активів, загальної ліквідності.

Показники платоспроможності відображають здатність підприємства погашати всі свої зобов'язання, як короткострокові, так і довгострокові. До таких показників належать коефіцієнт покриття поточних зобов'язань оборотними активами, коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами тощо.

Показники фінансової стійкості характеризують фінансову незалежність підприємства та його здатність протистояти зовнішнім шокам. До них належать коефіцієнт автономії, коефіцієнт фінансової залежності, коефіцієнт покриття власним капіталом довгострокових зобов'язань тощо.

Показники рентабельності відображають ефективність використання капіталу підприємства. До них належать рентабельність активів, рентабельність власного капіталу, рентабельність продажів, рентабельність інвестицій тощо.

В табл. 1 наведено нормативні значення показників, що використовуються для оцінки ефективності управління фінансовими потоками підприємства.

Аналіз цих показників дозволяє:

- виявити диспропорції в структурі активів та пасивів;
- оцінити ефективність управління дебіторською та кредиторською заборгованістю;
- визначити рівень залежності підприємства від зовнішніх джерел фінансування;
- оцінити ефективність використання інвестицій;
- виявити резерви для підвищення прибутковості.

Отже, управління фінансовими потоками – це комплексний процес, який передбачає цілеспрямоване управління рухом фінансових ресурсів або фінансових інструментів в рамках заданого фінансового плану.

Таблиця 1 – Нормативні значення показників

Коефіцієнт абсолютної ліквідності	$\geq 0,2$
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,6-0,8
Коефіцієнт загальної ліквідності	$>2,0$
Коефіцієнт покриття поточних зобов'язань оборотними активами	$>2,0$
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами	Чим вище значення цього показника, тим краще. Однак, надто високе значення може свідчити про неефективне використання власного капіталу
Коефіцієнт автономії	Чим вище значення, тим більша фінансова незалежність підприємства. Зазвичай рекомендується, щоб цей коефіцієнт був не менше 0,3-0,5
Коефіцієнт фінансової залежності	Чим нижче значення, тим менша залежність підприємства від зовнішніх джерел фінансування
Коефіцієнт покриття власним капіталом довгострокових зобов'язань	$>1,5$
Рентабельність продажів (ROS)	$>0,05$
Рентабельність активів (ROA)	$>0,1$
Рентабельність власного капіталу (ROE)	$>0,1$
Рентабельність інвестицій (ROI)	$>0,15$

Система управління фінансовими потоками підприємства включає в себе сукупність методів і засобів організації економічних відносин, на основі яких відбувається рух фінансових ресурсів для досягнення поставлених цілей.

Інформаційні джерела

1. Камінська І. М. Економічна сутність та джерела фінансового забезпечення регіонального розвитку / І. М. Камінська // Регіональна економіка: зб. наук. праць ЛДТУ. Луцьк, 2009. № 3 (9). Ч. 1. С. 132–147.
2. Пасінович І. І., Сич О. А. Сучасні підходи до управління фінансовими потоками суб'єктів господарювання. Ефективна економіка. 2020. № 8. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=8098>
3. Бланк, І. О. Управління фінансовими потоками підприємства. Київ: Економіка, 2019. 432 с.
4. Бойко, О. М. Економіко-математичні методи в управлінні фінансовими потоками. Вісник економічних досліджень. 2021. №4. С. 49-56.